

Den fremmede i dine byer

Ugens vers

"Derfor skal I elske den fremmede, I var jo selv fremmede i Egypten" (5 Mos 10,19).

Introduktion

I sidste uge så vi, hvordan Jesus, da han blev spurgt af en skriftklog om "det største af alle bud" (Mark 12,28), svarede ved at give en bekræftelse på, at Gud er én, og dernæst sige: "og du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele dit sind og af hele din styrke" (Mark 12,30). Men han fortsatte med at tale om endnu et bud, som "dernæst kommer". Det havde den skriftkloge ikke spurgt om. Men Jesus, som vidste, hvor vigtigt dette var, fortsatte: "Du skal elske din næste som dig selv. Intet andet bud er større end disse" (Mark 12,31).

Er der intet større bud end disse? Jesus kobede kærlighed til Gud og kærlighed til vores næste sammen som de to største bud, og disse bud er de største af alle.

Jesus fandt ikke på noget nyt, som jøderne ikke havde hørt tidligere. Kaldet til at elske Gud over alt og alle, tanken om at elske sin næste, altså at elske andre mennesker som en måde at udtrykke vores kærlighed til Gud på, var hentet fra Femte Mosebog.

Ugens tekster

- Mark 12,29-31
- 5 Mos 10,1-19
- Sl 146,5-10
- Matt 7,12
- 5 Mos 27,19
- Jak 1,27-2,11

Omskær jeres hjerter

Femte Mosebog kapitel 10 er en forlængelse af kapitel 9 og er grundlæggende Guds stadfæstelse af den pagt, han havde indgået med Israel. Meget af denne bog er en slags fornyelse af pagten. Selv efter deres frygtelige synd ved Horeb, hvor de tilbad guldkalven, mens Moses forlod dem for en kort tid, var Gud ikke færdig med dem.

5 Mos 10,1-11

Hvad sker der her, som kan hjælpe os til at forstå, at Gud tilgav sit folk deres synd og på ny stadfæstede pagtsløftet, som var givet til deres fædre?

Moses knuste stentavlerne med De Ti Bud (5 Mos 9,17). Det var et tegn på den brudte pagt (5 Mos 32,19). "For at vise sin afsky for deres forbrydelse kastede han stentavlerne fra sig, så de knustes for hele folkets øjne, og viste derved, at ligesom de havde brudt deres pagt med Gud, havde Gud brudt sin pagt med dem" (Ellen White, *Patriarker og Profeter*, s. 160).

Den kendsgerning, at Gud befalede Moses at tilhugge to nye stentavler "som de forrige", hvor han ville skrive de ord, der havde været på de to første, viser, at Gud havde tilgivet sit folk og selv ikke på det tidspunkt havde forkastet dem.

5 Mos 10,14-16

Hvad siger Gud til dem? Hvad betyder de billeder, som Herren bruger her?

Vi møder her en blanding af billeder: forhud, hjerte, nakke. Men meningen er klar. Omskærelse var et tegn på pagten, men kun et ydre tegn. Gud ønskede deres hjerter, dvs. deres sind, hengivenhed og kærlighed. Billedet med en stiv nakke henviser ganske enkelt til, hvor stædige de var i deres manglende villighed til at adlyde Herren. Grundlæggende siger Gud både her og andre steder til dem, at de skal forlade deres splittede loyalitet og tjene ham med hele deres hjerte og sjæl.

Til eftertanke

Tænk over alle de gange, Gud har tilgivet dig din synd. Hvad fortæller det om hans nåde?

Elsk den fremmede

Midt i alle formaningerne siger Moses: "Himlen og himlens himmel og jorden med alt, hvad der er på den, tilhører Herren din Gud" (5 Mos 10,14). Hvilket mægtigt udtryk for Guds suverænitet. Denne tanke finder vi også mange andre steder i Bibelen: "Jorden med alt, hvad den rummer, verden og dens beboere, tilhører Herren" (Sl 24,1).

5 Mos 10,17-19

Hvilken anden udtalelse om Herren kommer Moses med i disse vers? Og endnu vigtigere, hvad forlanger Gud af sit folk på baggrund af denne udtalelse?

Jahve er ikke alene himlens og jordens hersker, han er også "gudernes Gud og herrernes Herre" (5 Mos 10,17). Det betyder ikke, at der er andre, mindre guder som fx de såkaldte guder, der blev tilbedt af hedningerne. Men på denne måde udtrykker Gud, at han er den eneste Gud. "Indse dog, at det er mig, kun mig, der er ingen Gud ved siden af mig" (5 Mos 32,39). Udtalelsen fastslår hans totale overherredømme over alle andre magter, både virkelige og indbildte, både i himlen og på jorden.

5 Mos 10,17 siger også, at han er "den store, den vældige og den frygtindgydende Gud, som ikke er partisk og ikke lader sig bestikke." Det er alt sammen en del af det overordnede budskab: Jahve er jeres Gud, og I, hans folk, skal adlyde ham.

Vi ser her også en stor kontrast. Jahve er gudernes Gud og herrernes Herre, hele skabningens hersker. "Han er forud for alt, og alt består ved ham" (Kol 1,17), men han har også omsorg for den faderløse, enken og den fremmede. Denne omsorg viser han ved at sørge for deres umiddelbare fysiske behov. Den Gud, som ved, når en spurv falder til jorden (Matt 10,29), kender til den situation, som man befinder sig i periferien af samfundet. Herren siger med andre ord til folket, at *ja, det kan godt være, at I er udvalgt, I er specielle og jeg elsker jer, men jeg elsker også andre, deriblandt de fattige og hjælpeløse blandt jer. Og på samme måde, som jeg elsker dem, skal I også elske dem. Dette er en af pagtens forpligtelser, og den er en meget vigtig del.*

Til eftertanke

Læs Sl 146,5-10. Hvad er budskabet i denne salme, og hvordan genspejler det, hvad der blev sagt i 5 Mos 10? Hvad betyder det for os som kristne i dag?

I var jo selv fremmede i Egypten

"Derfor skal I elske den fremmede, I var jo selv fremmede i Egypten" (5 Mos 10,19).

Hvad er her budskabet til det gamle Israel? Hvad bør budskabet i dette vers være også for os?

Fleire århundreder tidligere havde Herren sagt til Abram: "Du skal vide, at dine efterkommere skal bo som fremmede i et land, der ikke er deres. Der skal de være trælle og plages i fire hundrede år" (1 Mos 15,13; 1 Mos 17,8; ApG 13,17). Og det var, hvad der skete. I de tidligere kapitler i Anden Mosebog er den dramatiske beretning om deres befrielse og frelse fra Egypten nedskrevet for eftertiden (2 Mos 15,13; 2 Mos 14,13). Det er også et symbol på den befrielse og frelse, som vi har fået i Jesus Kristus. I 5 Mos 10,19 ønsker Gud, at de skal huske, hvor de havde været, og hvad de havde været, nemlig fremmede i et andet land.

Husk med andre ord, at der var en tid, hvor I levede i udkanten af samfundet som udstødte og slaver. Andre var stærkere end jer, og I var derfor i deres magt. De kunne misbruge jer og gjorde det. Og selv om Israel var et udvalgt folk, kaldet af Gud, "et kongerige af præster" (2 Mos 19,6), og selv om der var visse forskelle mellem dem og de fremmede iblandt dem, især med hensyn til gudstjeneste, skulle den fremmede, enken og den faderløse, når det handlede om "menneskerettigheder", behandles med den samme retfærdighed og ret, som israelitterne forventede for sig selv.

Matt 7,12

Hvordan sammenfatter dette vers, hvad Gud sagde til det gamle Israel om, hvordan de skulle behandle de svage i samfundet?

Denne formaning til Israel om, hvordan de skulle behandle de udstødte, var langt fra normen i den gamle verden, hvor de udstødte i nogle tilfælde ikke blev behandlet bedre end dyr.

Men Israel skulle være anderledes. De skulle være et lys for verden. Og den forskel skulle findes i den Gud, de tilbad, i måden, de tilbad ham på og i hele det religiøse system, som denne Gud havde givet dem. Deres venlige behandling af de marginaliserede kunne have været et stærkt vidnesbyrd for verden om deres Guds og deres tros overlegenhed. Det var i en forstand hele hensigten med deres eksistens, at de skulle være et vidnesbyrd for verden om deres Gud.

Døm med retfærdighed

Som troende er vi kaldet til at genspejle Guds karakter. Paulus skrev: "Mine børn, som jeg igen må føde med smerte, indtil Kristus har fået skikkelse i jer" (Gal 4,19). Vi var trods alt oprindeligt skabt "i Guds billede" (1 Mos 1,27), et billede, som senere blev skamferet af synd. Da Moses talte om Guds magt og majestæt, sagde han også, at Gud ikke lod sig bestikke, og at han havde omsorg for de svage og udstødte. Sådan er Gud; vi må derfor nære den samme omsorg.

5 Mos 1,16;
16,19; 24,17;
27,19

Læs teksterne fra Femte Mosebog. Hvilket fælles tema finder vi i disse tekster?

Det er nærmest legendarisk, at de svage, de fattige og de udstødte ikke får den samme retfærdige behandling ved de fleste menneskelige retsinstanter som dem, der har penge, magt og gode forbindelser. Det spiller ingen rolle, hvilket land, område eller kultur, vi taler om, heller ikke hvilke høje principper for ret og lighed, som er indeholdt i love og regler. Virkeligheden er den samme: de fattige, de svage og de udstødte får næsten aldrig den samme retfærdighed som andre. Men netop dette er så exceptionelt ved det, Gud siger. Denne uretfærdighed, som findes alle andre steder, skulle ikke findes i Israel, blandt Guds folk, som skal repræsentere ham over for verden. For at bruge et moderne udtryk ønskede Gud, at alle i det gamle Israel skulle være "lige for loven".

Men det går langt dybere end bare til retslære. "I skal være hellige, for jeg, Herren jeres Gud, er hellig" (3 Mos 19,2). Det er rigtigt, at de vidste, hvem den sande Gud var, og de havde de rigtige tilbedelsesritualer, og de bragte den rette slags ofringer. Det var godt nok. Men hvad gavnede det dem til syvende og sidst, hvis de ikke behandlede de svage og fattige ordentligt? Igen og igen skældte Gud hos profeterne ud på dem, som undertrykte de fattige og nødlidende i Israel. Hvordan kan I være "hellige" og samtidigt mishandle andre? Det kan man ikke, uanset hvor nøje man følger de korrekte religiøse ritualer.

Til eftertanke

Hvad siger profeterne i flg. tekster, som udtrykker det, Herren havde advaret det gamle Israel imod? Hvad siger disse vers os i dag?

· Am 2,6; 4,1; 5,11 · Es 3,14-15; 10,1-2 · Jer 2,34

Sand gudsyndyrkelse

5 Mos 24,10-15

Hvilke vigtige principper udtrykkes i disse vers mht. hvordan man skal behandle dem, der er under ens kontrol?

Igen ser vi, at Herren lægger vægt på grundlæggende menneskelig værdighed. Det kan være, at nogen skylder dig noget, og det er tid at kræve lånet tilbage, men du skal vise vedkommende en smule respekt og værdighed. Du skal ikke storme ind ad hans dør med dine krav. I stedet skal du vente udenfor og lad ham komme ud og give det til dig. 5 Mos 24,12-13 synes at sige, at hvis en fattig sjæl gav dig sin kappe i pant, skal du i det mindste lade ham sove med den om natten. De andre vers handler om, hvordan man skal behandle de fattige, som arbejder for en, og som let kan blive undertrykt. Men lad være med at undertrykke dem, for i Guds øjne er det en meget alvorlig synd. Hvis Israel skulle være et vidne, et helligt folk, der vandrede i sandhed i en verden fuld af fejl, afgudsyndyrkelse, ondskab og synd, var det nødvendigt, at de viste omsorg over for og godhed mod de svageste og mest udsatte i deres eget samfund. Ellers ville deres vidnesbyrd være fejlslået.

Jak 1,27-2,11

Hvad siger Jakob, som genspejler det, Herren sagde til sit folk i Femte Mosebog? Hvilken betydning har det, at Jakob i disse vers sammenkæder uretfærdig behandling af de fattige med De Ti Bud?

Selv om der ikke er noget i De Ti Bud, der direkte handler om at vise forkærlighed for de rige fremfor de fattige, vil en streng overholdelse af lovens bogstav samtidigt med en dårlig behandling af de fattige og svage latterliggøre ens trosbekendelse og enhver påstand om at holde loven. At elske sin næste som sig selv er det højeste udtryk for Guds lov, og det er lige så meget nærværende sandhed i dag, som det var på Jakobs tid, og som det var, da Moses talte til Israel på grænsen til Det Hellige Land.

Til eftertanke

Hvorfor er lovlydighed vigtig? Hvilken betydning har Jakobs brev og Femte Mosebog for vores forståelse af, hvad lydighed betyder? Har vores tro på lovens betydning noget at sige for vores holdning til de fattige og svage?

Til videre studium

Det kan være svært at forestille sig, at Israels folk selv i perioder med stor velsignelse (fx under David eller Salomo), undertrykte de fattige, hjælpeløse og svage iblandt dem.

"Fordi I tramper på den svage og kræver kornafgift af ham, skal I bygge kvaderstenshuse, men ikke selv bo i dem, plante herlige vingårde, men ikke selv drikke vinen. For jeg kender jeres mange overtrædelser og jeres talrige synder. I forfølger de uskyldige og tager imod bestikkelse og afviser de fattige i porten" (Am 5,11-12).

"Herren kommer for at føre sag mod sit folks ældste og dets stormænd: 'Det er jer, der har afgnavet vingården, rovet fra de hjælpeløse er i jeres huse'" (Es 3,14).

Spørgsmål
til drøftelse

1. **Israel havde brug for at huske, at de havde været "fremmede" i Egypten. Det var en af grundene til, at de skulle behandle de fremmede og udstødte i Israel, som de ønskede, at de selv var blevet behandlet, da de var udstødte. Hvilken sammenhæng er der mellem denne sandhed og evangeliet og tanken om, at vi gennem Jesu blod er blevet befriet fra syndens slaveri? Hvordan påvirker det, Jesus har gjort for os, vores måde at behandle andre mennesker på, især de svage og hjælpeløse iblandt os?**
2. **Vi kan tilbede på den rette dag, forstå sandheden om døden, helvede, dyrets mærke osv. Men hvad betyder det alt sammen, hvis vi behandler andre dårligt eller undertrykker de svage iblandt os eller ikke dømmes retfærdigt, når vi har brug for at bedømme en situation? Hvorfor må vi, især i lyset af den sandhed, vi har, være særlig på vagt over for at tro, at det på en eller anden måde i sig selv er nok at kende sandheden, og at det er det eneste, Gud kræver af os? Hvorfor kan det blive en meget farlig fælde for os?**
3. **Hvilken rolle bør vores tro have i vores opfattelse af det, der normalt betegnes som "menneskerettigheder"?**

